

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain
169 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kaivoslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamista koskeva päätös voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Päätös edellyttäisi lakisääteisen kullanhuuhdon-
takorvauksen suorittamista.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa kulanhuuhdonnan jatkaminen tilanteessa, jossa

kaivosviranomaisen on tehnyt myönteisen jatkamispäätöksen ja päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen. Tällä parannetaan yksityisen luvanhaltijan oikeusturvaa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2014.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Kaivoslaissa (621/2011) kullanhuuhdonta on eriytetty omaksi lupakokonaisuudekseen. Valtion omistamalla maalla maaperässä esiintyvän kullan talteen ottaminen ja hyödyntäminen huuhtomalla, sekä siihen liittyvä tutkimustyö, perustuvat erilliseen lupaan eikä valtausoikeuteen, kuten oli vanhassa, kumotussa kaivoslaissa (503/1965). Kaivoslain muutoksen myötä kaivosviranomaisen siirrettiin työ- ja elinkeinoministeriöstä Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Samalla muutoksenhaku muuttui kaksipuoliseksi.

Kaivoslaissa lupapäätöksen lainvoimaisuus on keskeinen edellytys toiminnan aloittamiselle. Kullanhuuhdontalupaan perustuva etsintä- ja kartoitustyö, maaperässä esiintyvän kullan talteenotto ja hyödyntäminen huuhtomalla sekä muut lupaan perustuvat toimenpiteet ovat sallittuja, kun lupa on lainvoimainen ja lupapäätöksessä määrätty vakuus on asetettu. Jos kyseiset toimenpiteet edellyttävät muun lainsäädännön mukaista lupaa, toimenpiteen saa aloittaa vasta, kun kyseinen lupapäätös on lainvoimainen. Koneellisen kullankaivuun edellyttämiin ympäristölupiin liittyy ympäristönsuojelulain mukainen mahdollisuus

täytäntöönpanomääräyksen antamiseen muutoksenhausta huolimatta, ja tätä mahdollisuutta on myös käytetty turvaamaan toiminnan jatkuminen.

Kaivoslain 169 §:n mukaan edellä mainitusta lainvoimaisuusperiaatteesta on mahdollista poiketa tietyin edellytyksin. Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta on poikkeus, jossa lähtökohta on, että valitus päätöksestä kohdistuu johonkin rajattuun erilliskysymykseen, esimerkiksi tiettyyn osaan malminetsintäaluetta tai tiettyyn tutkimus- tai louhintamenetelmään. Tällöin valitus viivästyttää tarpeettomasti malminetsinnän jatkumista koko alueella tai kaivoshankkeen valmistelutoimien aloittamista. Kaivosviranomaisen voi hakijan pyynnöstä malminetsinnän jatkamista koskevassa taikka kaivoslupaa tai kaivosturvallisuyslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Hakijan tulee esittää pyynnölle perusteltu syy. Kaivosviranomaisen tulee malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksessä yksilöidä sallitut toimenpiteet, ja tällaisina toimenpiteinä tulee kyseeseen lähinnä aiemmin voimassa olleen luvan mukaisten

tutkimustoimenpiteiden jatkaminen laadultaan ja laajuudeltaan vastaavina.

Nykyisessä kaivoslaissa kullanhuuhtontalupa myönnetään aluksi neljäksi vuodeksi, jonka jälkeen sen voimassaoloa on mahdollista jatkaa säädettyjen edellytysten täyttyessä enintään kolme vuotta kerrallaan. Luvan enimmäisvoimassaoloaikaa ei enää rajoiteta. Tällä pyritään keskittämään perinteinen kullanhuuhtonta tietyille alueille, mikä on perusteltua alueiden muita käyttötavoitteita ja -tarkoituksia ajatellen. Kullanhuuhtonta-luvan osalta kaivoslaki ei anna mahdollisuutta poiketa lainvoimaisuusperiaatteesta.

Nykyisellä kaivoslailla lisättiin asianosaisten vaikuttamismahdollisuuksia ja kaivosviranomaisen tekemistä päätöksistä on valitettu aiempaa enemmän. Kun muutoksenhaku samalla muuttui kaksivaiheiseksi, tulee toimijoiden nykyisin varautua pitkään odotukseen ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Kullanhuuhtonta, jossa vuosittainen aktiivinen toiminta-aika on rajoittunut muutamaa kesäkuukauteen, voi pahimmillaan pysähtyä useammaksi vuodeksi muutoksenhaun seurauksena. Tällä on merkittävät taloudelliset seuraukset toimijoille, jotka usein ovat yksityishenkilöitä tai pienyrittäjiä.

Kaivoslain 169 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että myös kullanhuuhtontan jatkoa koskeva lupapäätös voitaisiin panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen. Kaivoslain 169 §:n 5 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että myös kullanhuuhtontaluvan haltijan olisi suoritettava lakisääteinen korvaus säädetyn ajan kuluessa siitä, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Muita muutoksia kaivoslakiin ei ehdoteta. Kaivosviranomainen voisi perustellusta syystä sekä luonnonsuojelulliset ja muut paikalliset olosuhteet huomioonottaen hakijan pyynnöstä kullanhuuhtontaluvan voimassaolon jatkamista koskevassa päätöksessä määrätä, että valituksesta huolimatta luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä. Päätöksen täytäntöönpano ei saa tehdä muutoksenhakua hyödyttömäksi. Kaivosviranomaisen päätös toimeenpanos-

ta muutoksenhausta huolimatta on valituskelpoinen viranomaispätös.

2 Esityksen vaikutukset

Esityksen mukainen muutos yhtenäistäisi lupaviranomaisten poikkeusta koskevaa harkintavaltaa, ja mahdollistaisi kaivosviranomaisen harkinnan mukaan kullanhuuhtontatoiminnan jatkamisen ilman muutoksenhaun aiheuttamaa ylimääräistä taukoa.

Mikäli kullanhuuhtonta-alueella on muutoksenhaun alaisella päätöksellä aikomus jatkaa aiemmin aloitettua huuhtontatoimintaa samassa mittakaavassa ja samalla menetelmällä kuin päättyneessä luvassa, ei toimeenpano muutoksenhausta huolimatta aiheuta alueella toimenpiteitä, joiden suorittamisen jälkeen oloja ei olisi mahdollista palauttaa aiempaa vastaavaksi. Lisäksi kaivosviranomainen määrää kaivoslain nojalla erillisen vakuuden niiden edunmenetyksen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka muutoksenhaun alaisen päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä ja siitä on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta:

oikeusministeriö, ympäristöministeriö, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, Metsähallitus, Sodankylän kunta, Inarin kunta, Sallan kunta, Saamelaiskäräjät, Paliskuntain yhdistys ry, Lapin kullankaivajain liitto ry.

Saatujen lausuntojen perusteella esitystä kaivoslain 169 §:n laajentamisesta koskemaan myös kullanhuuhtontaa pidetään pääsääntöisesti perusteltuna. Saadut lausunnot on huomioitu jatkovalmistelussa. Saamelaiskäräjät esittää, ettei esitystä hyväksyttäisi.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2014.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kaivoslain 169 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaivoslain (621/2011) 169 §:n 1 ja 5 momentti seuraavasti:

169 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Kaivosviranomainen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan tai kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamista taikka kaivoslupaa tai kaivosturvallisuyslupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Sanottu ei koske uraanin tai toriumin tuottamista koskevaa kaivoslupaa.

Malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava malminetsintäkorvaus tai kullanhuuhdontakorvaus viimeis-

tään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Malminetsintäkorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 99 §:ssä säädetään. Kullanhuuhdontakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 102 §:ssä säädetään. Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Louhintakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 100 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 8 päivänä toukokuuta 2014

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Elinkeinoministeri *Jan Vapaavuori*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

kaivoslain 169 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaivoslain (621/2011) 169 §:n 1 ja 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

169 §

169 §

*Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta
huolimatta*

*Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta
huolimatta*

Kaivosviranomainen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista taikka kaivoslupaa tai kaivosturvallisuushupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Sanottu ei koske uraanin tai toriumin tuottamista koskevaa kaivoslupaa.

Kaivosviranomainen voi perustellusta syystä hakijan pyynnöstä malminetsintäluvan *tai kullanhuuhdontaluvan* voimassaolon jatkamista taikka kaivoslupaa tai kaivosturvallisuushupaa koskevassa päätöksessä määrätä, että luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Sanottu ei koske uraanin tai toriumin tuottamista koskevaa kaivoslupaa.

Malminetsintäluvan haltijan on suoritettava malminetsintäkorvaus viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Malminetsintäkorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 99 §:ssä säädetään. Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Louhintakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 100 §:ssä säädetään.

Malminetsintäluvan *ja kullanhuuhdontalu-*van haltijan on suoritettava malminetsintäkorvaus *tai kullanhuuhdontakorvaus* viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Malminetsintäkorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 99 §:ssä säädetään. *Kullanhuuhdontakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 102 §:ssä säädetään.* Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivosviranomainen on antanut 1 tai 3 momentissa tarkoitetun määräyksen. Louhintakorvaukseen sovelletaan muutoin, mitä 100 §:ssä säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*